

Asia: VN/29443/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi lääkärin ilmoitusvelvollisuutta koskevan sääntelyn muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry kiittää lausuntopyyntöä koskien lääkärin velvollisuutta ilmoittaa ammattitaudeista ja muista työperäisistä sairauksista.

SAK tukee hallituksen esitysluonnoksen tavoitteita siitä, että lääkärin ilmoitusta koskeva sääntely vastaisi terveydenhuollon tietojärjestelmien kehitystä. Myös tavoite ilmoitusten määrän lisäämisestä ja samalla niiden hyödyntämisestä työolosuhteiden parantamiseksi on luonnollisesti kannatettavaa. Tällä hetkellä todennäköisesti puutteet ja onohdukset ilmoitusten tekemisessä aiheuttavat alitilastointia ja hidastavat työolosuhteiden parantamista altisteisissa työtehtävissä.

Asiaa on valmisteltu laajapohjaisesti ja valmistelun aikana myös työmarkkinajärjestöjä on kuultu eri neuvottelukunnissa. SAK kiittää valmistelutyöstä. Kuitenkin ehdotettuun muutokseen liittyvät käytännön näkökulmat ja myös kustannusarviointi ovat neuvottelukuntakuulemisten aikana valitettavasti jääneet liian vähälle huomiolle ja näihin liittyy merkittäviä ongelmia.

Näennäisen yksinkertaiset tietojärjestelmämuutokset saattavat olla merkittävän hankalia, hitaita ja hintavia huomioiden myös suomalaisessa palvelujärjestelmässä esiintyvä tietojärjestelmien moninaisuus ja hajanaisuus. Ilmoituksia tulnaisiin tekemään sekä työterveyshuolloista että julkisten palvelujen perusterveydenhuollosta ja erikoissairaanhoidosta. Mikäli ilmoituksen tekeminen on hidasta ja hankalaa, niitä jää tekemättä lakisääteisestä velvoittavuudesta huolimatta. Tällöin tilastot jäävät virheellisiksi. Kustannuksia aiheutuu paitsi tietojärjestelmien muutoksista ja ylläpidosta myös ilmoituksia laativan henkilöstön, etenkin lääkärin työajasta.

SAK esittää, että terveydenhuollon ammattilaisen ilmoitusvelvollisuus ammattitaudeista ja ammattitautiepäilyistä määriteltäisiin toimitettavaksi ainoastaan työsuojeluviranomaiselle. Ilmoituksen laatiminen tulisi tehdä mahdollisimman helpoksi ja nopeaksi potilastietojärjestelmästä. Siksi tulisi vielä myös harkita ilmoitettavaksi ehdotettujen asiakohtien karsimista ja listan lyhentämistä. Ns. toisilain tulkintaa tulee tehdä niin, että työsuojeluviranomainen voi ja sen pitää luovuttaa tiedot myös Työterveyslaitokselle ja tutkimuskäyttöön. Tällöin potilastyötä tekevän tahon ei tarvitse huolehtia ilmoituksen lähettämisestä useille eri tahoille, prosessi helpottuu ja nopeutuu. Tarvittavat tietojärjestelmämuutokset olisivat vähäisempiä.

Työperäisten sairauksien määritelmä on tulkinnanvaraisempi joten näiden sairauksien osalta ei ole perusteltua säätää ilmoitusvelvollisuudesta. Oikeus ilmoituksen tekemiseen on kuitenkin kannatettava.

On hyvä huomioida myös potilaan tiedonsaantioikeus ja informointi: potilaan tulee saada tieto siitä, millainen ilmoitus hänen sairaudestaan on tehty, miksi ja kenelle. Potilaalla tulee myös aina niin halutessaan olla mahdollisuus nähdä omaa sairauttaan/oireitaan koskevat asiakirjat, mukaan lukien työsuojeluviranomaiselle tehty ilmoitus ammattitaudista tai sen epäilystä.

SAK kiinnittää huomiota myös siihen, että näiden ilmoitusvelvollisuuksien osalta on jatkuvia koulutus- ja tiedotustarpeita. Terveydenhuollon ammattilaisilla tulee olla ymmärrys siitä, miksi nämä ilmoitukset ovat tarpeellisia ja niitä tulee tehdä. Ymmärrys hyödyistä vahvistaa motivaatiota ilmoituksen laatimiseen.

On myös syytä muistutella niin terveydenhuollon ammattilaisia kuin työpaikkojen osapuolia siitä, että ammattitautiepäilyyn liittyvät perusselvitykset, kuten altistumistietojen selvittelyt kuuluvat työterveyshuollon tehtäviin työterveyshuollon sopimuksen laajuudesta riippumatta.

Myös ammattitaudin tai sen epäilyn hyödyntämistä työolosuhteiden parantamisessa ja altistumisen vähentämisessä tulee edelleen kehittää nykyisestä. Tämäkin vaatii jatkuvaa viestintää ja kouluttamista terveydenhuollon toimijoille ja työpaikkojen osapuolille.

SAK ehdottaa, että luonnos hallituksen esitykseksi palautuu jatkovalmisteluun tarvittavia korjauksia varten.

Latvatalo Eveliina
Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry - Työehdot-osasto
asiantuntijalääkäri Riitta Työläjäarvi